

vizsgálatra, vagy rögtön tudószanatóriumba. Enyhébb esetekben — és szerencsére a megbetegedések legtöbbször ilyen könnyebb természetű — az újszegedi gyógyiskolába utaljuk a gyermeket, akit itt a megfelelő szakszerű ápolás és gondozás csakhamar visszahoz az egészségre. Arra, hogy ebben a gyógyiskolában valamelyik beutalt állapota rosszabbodott volna, még nem volt példa.

— Fokozatok természetesen vannak, egytől ötig szoktuk számozni a különböző betegségi stádiumokat. Az első a legenyhébb, az ötödik a legrosszabb, de az ilyen egészségi osztályzat a legnagyobb ritkaság, szinte elő sem fordul. A legtöbb beutalt gyermek megbetegedése másodfokú; harmadfokúnak minősülő már jóval kevesebb, míg negyedik kategóriába tartozó csak elvétve akad. Azonban még ezek teljes kigyógyítására is megvan minden remény és lehetőség, úgy, hogy bátran állíthatjuk, hogy a modern orvostudomány ma már teljes sikerrel veszi föl a harcot a legpusztítóbb népbetegség, a tuberkulózis ellen. Mutatja ezt az is, hogy betegstatisztikánk évről-évre javul, a szegedkörnyéki halálozási arányszám pedig a tuberkulózis meglehetősen elterjedtsége ellenére is jobb az országos átlagnál.

Hatszázötven vizsgálat

Ezalatt elkészültek a vándor-röntgengép összeszerelésével. Villanyvilágítás nincs a tanyaközpontban, azonban ez nem akadály, mert a gépnek saját áramfejlesztője van. Már bűg is és nagy csodálkozással állják körbe a gyerekek. Az elsőítítés is kész, kezdődhet a vizsgálat.

Először természetesen a legtávolabbi iskolák tanulói kerülnek sorra: óránként harmincöt-nyolcvanet, világitanak át. Ezt a munkát nem lehet gyors iramban folytatni, mert minden átvilágítottól beteglapot fektetnek fel, amelyen a tüdőszárnyak előre kinyomott ábrájába a vizsgáló orvos ceruzával berajzolja a megtámadott helyeket, úgy, hogy az ilyen beteglap jól pótolja, illetve helyettesíti a röntgen fényképfelvételt is.

Nyolc-tíz derékig levetkőzött gyerekek vonul be egyszerre a vizsgáló szobába. Az apróbbakat megszeppenti a nagy sötétség és a gép titokzatos bűgása, meg a fel-felvillanó zöldes fény. A nagyobbaknak már mulatság a vizsgálat és a sötétben oda-odalopakodnak a gép közelébe, hogy láthassák kis társaik „eleven csontvázát”. A munkát lassítja a gyerekek ügyetlenkedése is; izgenek-mozognak a gép előtt, sokan meg éppen hátat fordítanak az átvilágító táblának. Persze, így nem lehet diagnosztizálni, meg is szólal a tanársegéd úr:

— Szembe forduljál kedvesem, szembe!

A gyerek meg se moccan. Nem érde, mi az, hogy »szembe«?

— Emerre fordulj! — kiált rá az asszisztensnő, mikor a gyerek az ötödik »szembe« felszólításra sem reagál. Ezt azután már érti a gyerek is és készségesen megfordul »emerre«.

Lehetetlen meg nem emlékezni arról, hogy ezt az órát az órákon át tartó, nehéz, fáradságos idegkoncentráció és szemkápráztató munkát milyen páratlan türelemmel végzi Bános tanársegéd. A legügyetlenebb gyerek sem hozza ki a sodrából, szeretet érződik a hangjában, ahogy velük beszélget, a félénkeket bátorítja, a szepegőket megnyugtatta, megismogatja őket és mindenkihez van egypár kedves szava.

Bizonyos: így és csakis így lehet ezt a nagyjelentőségű feladatot ellátni, a tudáshoz és a gyakorlathoz türelem is kell. Aki azonban maga is családapa, mint dr. Bános, az ismeri a gyermekpsziché és ért az apróemberek nyelvén. Meg is vigasztalódik mind és valamennyi azzal a homályos, de szilárd érzéssel lép ki a »sötétkamrából«, hogy most övele odabent egy

szerenangú, kedves bácsi valamit nagyon-nagyon jól művelt. Olyasmit, amit meg se lehet köszönni eléggé...

Mialatt a vizsgálat folyik, fölkeressük a tanyaközpont kerületi orvosát, dr. Kóródy Istvánt, aki ezt az orvosi körzetet jelentő negyvenezer holdnyi terület tizenháromezer lakosának őrzi és óvja az egészségét.

— Hatszázötven gyermek kerül most vizsgálatra — mondja. — Ez a szám az összes vizsgálatköteles 6-14 éves gyerekek lélekszámának több, mint a fele. Általában a gyermekek hatvan-hetven százalékánál kimutatható a tuberkulózis fertőzés. Ezzel a magas százalékkal szemben szerencsére aránylag eléggé alacsony a tényleges megbetegedések száma, vagyis azoké, akik valóban fertőztek és kezelésre szorulnak. Ennek az a magyarázata, hogy a fejlődésben lévő szervezet igyekszik kiküszöbölni magából a betegség csiréit és azokat a legtöbb esetben immunizálja.

Bibikenőcs

— A dermatubin bedörzsölések, amit a gyerekek »bibikenőcsnek« neveztek el, technikailag előnyösebben folytathatók, mint az úgynevezett »pirke-oltások« és ezt a gyerekek könnyebben is tűrik. Akinek a szervezete a dermatubinnal bedörzsölésre egyetlen egyszer pozitív reakciót mutat, azt

többet ezen a módon nem vizsgáljuk, mert a szervezet a gyermekkori fertőzés nyomát is kimutatja még a legkésőbbi életkorban is. A városi tisztifőorvosi hivatal által évente kétszer tartott vizsgálatokon mindig csak az új gyermekeket kell vizsgálnunk és azokat, akiknek előző dermatubinvizsgálata negatív eredménnyel jár.

Késő délutánra jár már az idő, amikor a koradélelőtti órákban kezdődött vizsgálat az utolsó tanvái nebulóval is végez. Aránylag jó nap volt, mondja dr. Bános tanársegéd, a sok megvizsgált között mindössze két súlyosabb esetet találtak.

Harsányan megéljenik »a jó doktor bácsi« a gyerekek, amikor az autó kigördül az iskolaudvarról. Holnap majd a másik tanyaközpont kerül sorra.

— Remélhetőleg ott könnyebb munkánk lesz — mondja a tanársegéd, miközben az étlen-szomjan egyhuzamban végzett munkától kimerülten hátrahagyatlik az ülésen. — Arrafelé talán nem kell majd — tolni az autót...

Mert bizony az itt leírt kirándulás tanúsága szerint olykor ez is hozzátartozik ahhoz az egyébként is fáradságos munkához, amit a tudomány emberei a tuberkulózis leküzdése érdekében folytatnak a szegedkörnyéki homokon.

KOZMA BELA

Magyarország gazdasági szerepe az új Európában

Surányi-Unger Tivadarné, báró dr. Braun Nóra előadása

(A Délmagyarország munkatársától) Kiemelkedően érdekes előadás hangzott kedden délután a Horthy-kollégium női társalgó-termében. Az Egyetemet és Főiskolát Végzett Magyar Nők Egyesületének szegedi csoportja hangulatos teadélután rendezett, amelynek keretében vitéz dr. Surányi-Unger Tivadarné báró dr. Braun Nóra a kitűnő közgazdász „Magyarország gazdasági szerepe az új Európában” címmel előadást tartott. Dr. Surányiné báró Braun Nóra néhány évvel ezelőtt elnöke volt a rendező egyesületnek és Szegedről történt eltávózása óta is meleg kapcsolatot tartott fenn az egyesülettel. Előadása iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg és az ötven tagú, meghívott hölgyközönség lelkes figyelemmel kísérte az értékes és időszzerű előadást, amelyet dr. Schmidt Henrikné elnökhasszony szeretetteljes üdvözlőszavakkal vezetett be.

Dr. Surányiné báró Braun Nóra azzal kezdte előadását, hogy új világot teremtő hatalmas erők mozgultak meg, amikor kitört a most folyó világháború, amelyet sokan a világnézetek háborújának neveznek, még többen egyszerűen gazdasági háborúnak minősítik, a nyersanyagért való gigantikus küzdelemnek. Bárhogyan is van, világnézet és gazdasági rend oly szorosan összefüggnek egymással — mondotta az előadó —, hogy nem is lehet elválasztani őket, tehát a háborúnak gazdasági okai minden körülmények között vannak.

Az előadó ismertette ezután a kapitalizmus által felidézett válságot, a nagy vagyonok keletkezése és a tömegek elproletárosodása közötti ellentétet, majd az első világháború utáni gazdasági válsággal kapcsolatban arra tért rá, hogy a békét csak szociális alapon álló politikai, társadalmi és gazdasági rend biztosíthatja. Az ilyen szilárd

alapon álló új Európáért való küzdelem nálunk, Magyarországon — éppen Szegeden kezdődött el.

Az új európai gazdasági rendszert ismertette dr. Surányiné báró Braun Nóra fejtegette, hogy milyen következményekkel járhat társadalmi és gazdasági téren egyaránt. Az új rendért folyó küzdelem célja a fennálló különbségek kiegyenlítése, az osztálykülönbségek áthidalása, a gazdasági síkon a nyersanyagok igazságos elosztása és a jövedelemelosztás arányosítása. Az egyén nem lesz többé központja, csak alkotó része a közösségnek és az egyén érdeke felett a közösség érdeke áll.

Báró dr. Braun Nóra előadásának legérdekesebb része volt, amidőn a „Grossraumwirtschaft” a „nagytergáldalkodás” elméletét és annak alkalmazását fejtegette, magyarázta. A köztudatban ezzel kapcsolatosan teljesen zavaros fogalmak keringenek. Az előadó hangsúlyozta, hogy a nagytergáldalkodásba való beilleszkedés hazánktól nem kívánja függetlenségének feladását, ellenkezőleg politikai függetlenségének teljes megőrzésével venne részt az új Európa tergáldalkodásában, amely a munkamegosztás előnyeivel a többtermelést és tökéletesebb termelést is biztosítja. Természetesen itt is van vezető és vezetett országok, hazánk azonban külhelyzeténél és történelmi szerepénél fogva is vezető pozícióra hivatott.

Az előadó beszélt még a trianoni Magyarország iparosodásáról és azokról a véleményekről, amelyek szerint a komparatív költségszámítást tekintve véve Magyarországnak vissza kell térnie a mezőgazdasági termeléshez, ezzel szemben kifejtette, hogy szépen fejlődő iparunk feladása, vagy háttérbe szorítása az ország elszegényedését eredményezné és ezért arra kell törekednünk az új Európa nagytergáldalkodási tervvel kapcsolatosan is, hogy mezőgazdaságunkkal arányban fejlesszük iparunkat az ország boldogulása érdekében.

FERENC-JÓZSEF
KESERUVIZ

kodási tervvel kapcsolatosan is, hogy mezőgazdaságunkkal arányban fejlesszük iparunkat az ország boldogulása érdekében.

Végül felvázolta a kitűnő közgazdász Magyarország jövőjét, életlehetőségeit az új Európában, rendkívül érdekes statisztikai adatokkal támasztva alá azt a megállapítást, hogy Európa, amely az élelmezési és ipari nyersanyagok felét bírja világviszonylatban, holott lakosságának számaránya csak egynegyede a világ összlakosságának, belterjes gazdálkodással is nagyszerűen megélhet, ha az arányos elosztást biztosíthatja. Magyarország teljes függetlenségének megőrzése mellett fejlődő állama lehet az új európai közösségnek.

A nagyszerű, komoly tanulmányok alapján összeállított értékes előadást dr. Schmidt Henrikné köszönte meg, majd dr. Baranyi Erzsébet, a Horthy-kollégium igazgatója a „Grossraumwirtschaft”-nak megfelelő helyes magyar kifejezést fejtegetve szólt az előadás-hoz. A teadélután hölgyközönsége kellemesen szórakozott együtt még az esti órákig.

Páger Antal Szegeden

Kedves eseménye volt kedden Szegednek. Pár órát itt tartózkodott Páger Antal, a magyar színészet egyik legnépszerűbb alakja. Autóján érkezett Budapestről és Makóra igyekezett, ahol kedden este föllép a Vöröskereszt ünnepi estjén. Szegedet utba ejtve, néhány órára megpihent régi sikereinek állomáshelyén. Az utcán a járókelők közül sokan felismerték Szeged egykori kedvencét, akit ma különösen nagysikerű filmjei révén az egész ország ünnepel. Bizony nem egyszer meg kellett állítania az autóját, mert a szegedi ismerősök valósággal megrohmozták az autóját névaláírásokért. Páger lelkes óváció közepette nagy ügyvel-bajjal eljutott a Hungáriára, itt kiszállt, bement a kávéházba és a híres művészasztalnál letelepedett a régi helyére, ahol az újságírókból és színészekből álló bohém társaság valamikor oly sokat és szívesen hallgatta Páger halkszavú, finom humorát. A régi emlékek most felelevenedtek, az asztal körül ülők most is mosolyogva hallgatták Páger szívdertő, kedves csevegését. Volt egy apró kis története, amin nem lehetett mosolyogni: elmesélte ugyanis, hogy az utolsó tíz évben miért nem lépett fel Kardoss Géza színházaiban. Akik végighallgatták ennek a konfliktusnak a történetét, igazat is adtak Págernek. Szerencsére jövőre már nem Kardoss az igazgató — állapították meg örömmel a társaság tagjai — és így nem lesz akadály annak, hogy Páger Antalt viszontláthassa a szegedi közönség a Városi Színházban. Erre gondolt a kitűnő művész is, amikor azzal búcsuzott el a Hungária művészasztaltól, hogy »a mielőbbi viszontlátásra!«

Marosi homok

minden mennyiségben, mindenkor kapható. JUNG malom. Anátfalva.

Előfizetőknek napi
80 fillérért
mindennap cserélhetnek könyvet a
DÉLMAGYARORSZAG közönségkönyvtárában.